Dosarul:nr.2a-979/24 Judecător: Igor Pulbere
2-23031234-02-2a-12032024

D E C I Z I E

02 iulie 2024 mun.

Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina

Anton

Judecătorii Olga Cojocaru și Dorin

Dulghieru

Grefier Botnaraș

Ludmila

examinând în ședință publică apelul declarat de *****în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Țurcanu, prin intermediul avocatului Vitalie Bunduchi, către Ion Bînzari, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana și Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Fălești, privind determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 septembrie 2023, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă:

La data de 28 februarie 2023 reclamanta Țurcanu Elen, reprezentată de avocatul Bunduchi Vitalie s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva lui *****intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana și Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Fălești, cu privire la determinarea domiciliului copilului minor, Bînzari Vladimir, a.n. 01 septembrie 2020 cu mama Ţurcanu Elena; încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor Bînzari Vladimir, a.n. 01 septembrie 2020 în mărime fixă de 3 000 lei lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată până la atingerea majoratului și compensarea cheltuielilor de judecare a cauzei.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta Țurcanu Elena a indicat că, împreună cu pârâtul Bînzari Ion în perioada anilor 2015-2020, au format un cuplu. Din respectiva relație, părțile au în comun un copil minor, Bînzari Vladimir, născut la 01 septembrie 2020. Din luna septembrie a anului 2020, părțile s-au separat şi nu mai duc o gospodărie comună, cauza fiind neînțelegerile şi certurile ce aveau loc tot mai des. Din momentul separării părților şi până în prezent, copilul Bînzari Vladimir domiciliază împreună cu reclamanta, care este responsabilă de a asigura suportul emoțional, fizic şi

financiar, principala preocupare fiind grija şi educația copilului minor, dat fiind faptul că pârâtul lipsește din acest proces educațional.

Menționează reclamanta că, având intenția de a soluționa pe cale amiabilă chestiunile privind determinarea domiciliului copilului minor şi plata pensiei de întreținere, a expediat la 3 februarie 2023 lui Bînzari Ion o notificare. Pârâtul a răspuns la notificare, însă propunerile acestuia de soluționarea pe cale amiabilă a litigiului nu au fost acceptate de către reclamantă.

Reiterează că, potrivit art. 63 Codul familiei, în cazul când părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților. Dacă lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa de judecată, ţinând cont de interesele şi opinia copilului, în conformitate cu vârsta şi gradul său de maturitate. în acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați şi surori, vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condițiile de trai etc.).

Susține că, la momentul depunerii cererii de chemare în judecată, copilul minor Bînzari Vladimir se află în grija şi educarea mamei, ea fiind cea care contribuie financiar la satisfacerea necesităților curente al copilului. Pentru crearea condițiilor favorabile de dezvoltare a calităților fizice şi intelectuale a copilului minor, sunt necesare cheltuieli considerabile, astfel şi pârâtul urmează să participe cu mijloace financiare la creşterea şi educarea copilului. Schimbările economice din Republica Moldova, impun necesitatea stabilirii unui cuantum mai mare a pensiei de întreținere pentru un copil minor, decât cuantumul ce ar putea fi stabilit în baza indiciilor privind minimul de existență pe teritoriul Republicii Moldova.

Invocă că în conformitate cu art. 58 alin. (1) Codul familiei, părinții au drepturi şi obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinți sau separat. Potrivit art. 74 Codul Familiei, părinții sunt obligați să-şi întrețină copiii minori şi copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipsește un atare contract şi părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare.

Mai indică că conform alin.(1) art.76 Codul familiei, în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu şi/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau,

concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri.

Notează că, având în vedere că copilul minor Bînzari Vladimir are vârsta de 2 ani şi faptul că nu se cunoaşte cu certitudine, dacă la momentul actual pârâtul, este sau nu angajat oficial în câmpul muncii pe teritoriul Republicii Moldova este echitabil încasarea din contul lui Bînzari Ion în beneficiul Elenei Ţurcanu, pensia de întreținere pentru copilul minor, Bînzari Vladimir, născut la 01 septembrie 2020, în mărime fixă şi în cuantum de 3 000 lei lunar, până la împlinirea vârstei de 18 ani.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 septembrie 2023, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Elena Țurcanu, prin intermediul avocatului Vitalie Bunduchi, către Ion Bînzari, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana și Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Fălești, privind determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere și cheltuielile de judecată.

S-a determinat domiciliul copilului minor Bînzari Vladimir, născut la 01 septembrie 2020, la domiciliul mamei acestuia Elena Țurcanu, născută la 04 februarie 1995, cod personal 2010040000124.

S-a încasat lunar de la Ion Bînzari, născut la 28 iunie 1993, cod personal 2009037004421, cu reședința în r-ul Fălești, s. Catranîc și domiciliul în mun. Chișinău, str. Ginta Latină nr. 15/2, ap. 5, în beneficiul mamei Elena Țurcanu, născută la 04 februarie 1995, cod personal 2010040000124, domiciliată în mun. Chișinău, bd. Mircea cel Bătrîn nr. 5/3, ap. 85, pensia de întreținere a copilului minor Bînzari Vladimir, născut la 01 septembrie 2020, în mărime fixă de 3 000 (trei mii) lei, începând cu data adresării în instanța de judecată - 28 februarie 2023, până la atingerea majoratului de către copilul minor.

S-a încasat de la Ion Bînzari în beneficiul Elenei Țurcanu, taxa de stat în mărime de 100 (o sută) lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 8 000 (opt mii) lei.

S-a încasat de la Ion Bînzari, născut la 28 iunie 1993, cod personal 2009037004421, cu reședința în r-ul Fălești, s. Catranîc și domiciliul în mun. Chișinău, str. Ginta Latină nr. 15/2, ap. 5, în contul statului, taxa de stat pentru încasarea pensiei alimentare, pentru un an de zile, în sumă de 1 080 (o mie optzeci) lei.

Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 septembrie 2023, Bînzari Ion a contestat-o cu apel, solicitând instanței casarea parțială a acesteia în partea încasării pensiei pentru întreținerea copilului minor, cu emiterea unei noi hotărâri prin care pensia de întreținere a copilului minor să fie încasată în sumă de 2 000 lei.

În motivarea cererii de apel apelantul a invocat că, nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, ori, examinarea cererii de chemare în judecată s-a făcut în mod superficial, instanţa în mod greşit a pronunțat soluția, dând o apreciere eronată normelor de drept material şi procedural.

Consideră apelantul că, instanţa eronat a interpretat şi greşit a aplicat norma legală care se referă la încasarea pensiei de întreținere. Susține că, niciodată nu a fost împotrivă să participe la întreținerea fiului, doar că instanţa greşit a identificat soluția.

Invocă apelantul că, conform art. 76 alin. (2) Codul familiei, cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin. (1) ale aceluiaşi articol, se determină de către instanța de judecată, ținându-i-se cont de starea materială şi familială a părților, de alte circumstanțe importante şi păstrând-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului. Astfel, instanţa trebuie să ia în considerare şi starea materială a părților. Plus la aceasta instanţa şi-a întemeiat concluziile pe interpretarea incorectă a legislației, deoarece conform art. 74 Codul familiei, ambii părinți sunt obligați să participe la întreținerea copilului minor şi în acest caz sumele care constituie valoarea minimului de existență a unui copil trebuie de împărțit la doi, ținând cont de faptul că ambii părinți au drepturi şi obligații egale în privința copiilor.

Afirmă că instanța a constatat că suma de 3 000 lei pentru întreținerea fiului Bînzari Vladimir este una rezonabilă, fapt cu care apelantul nu este de acord, deoarece suma solicitată este exagerat de mare și nu are posibilitatea să o achite, totodată privind datele Biroului Naţional de Statistică, cu privire la coșul minim de consum pentru un copil cu vârstă de la 1 la 6 ani pentru anul 2022, în orașe mari este de 2 471, 40 lei. Deoarece la întreținerea copilului sunt obligați să participe ambii părinți, suma care urma să fie încasată de la Bînzari Ion este de 1 235, 7 lei, ori acesta nu este de acord să achite suma de 2 000 lei.

Consideră apelantul că, incorect instanţa a admis şi cerința de încasare a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 8 000 lei. Ori, conform prevederilor art. 96 CPC RM, cheltuielile respective trebuie să fie reale, necesare şi rezonabile, iar în cazul dat cheltuielile respective nu au fost necesare.

La data de 18 iunie 2024, reprezentantul intimatei Țurcanu Elena, avocatul Bunduchi Vitalie a depus o referință asupra apelului declarat de Bînzari Ion prin care a solicitat respingerea apelului declarat de Bînzari Ion ca neîntemeiat, cu menținerea hotărârii prime instanțe ca legală și întemeiată.

Reprezentantul apelantului *****- avocatul Pîntea Marin în ședința instanței de apel a solicitat admiterea cererii de apel și modificarea acesteia în partea stabilirii pensiei de întreținere și a cheltuielilor de asistență juridică.

Reprezentantul intimatei Țurcanu Elena, - avocatul Bunduchi Vitalie în ședința instanței de apel a solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat, cu menținerea hotărârii primei instanțe ca legală și întemeiată.

Intimații Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana și Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Fălești în ședința de judecată nu s-au prezentat din motive necunoscute, deși au fost înștiințați despre locul, data şi ora examinării pricinii, din care considerente, în temeiul art. art. 100 alin.(3) şi art. 379 alin.(2) CPC, Colegiul a dispus examinarea cererii de apel în absența acestuia.

Audiind participanții la proces, studiind materialele pricinii, Colegiul civil consideră necesar de a admite apelul, cu modificarea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 385 lit. b) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să modifice hotărârea primei instanțe.

Conform dispozițiilor art. 386 alin.(1) CPC, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă:

a) circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin;

b) circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care prima instanță le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente;

c) concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sânt în contradicție cu circumstanțele cauzei;

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2) și (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-i-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În conformitate cu prevederile art.1 CPC, legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum şi a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod şi de alte legi.

În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu

bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.11 alin.(1) Cod civil buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Dispozițiile art.12 Cod civil caracterul rezonabil, prevăzut într-o dispoziție legală sau într-un act juridic, se apreciază în mod obiectiv, luând în considerare natura și scopul elementului supus aprecierii, circumstanțele cazului, precum și uzanțele și practicile pertinente.

În temeiul art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Prevederile alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanța de judecată, ținând cont de natura și consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

Alin.(3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art.14 alin.(1) Cod civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat.

Alin.(2) stabilește că nici o persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.

În contextul pretențiilor deduse judecării instanța de apel reține că în temeiul art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În temeiul art.16 alin.(1) Cod civil apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

În temeiul alin.(2) al aceluiași articol metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sânt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată către pârâtul *****reclamanta *Țurcanu Elena*, a solicitat determinarea domiciliului copilului minor Bînzari Vladimir, născut la 01 septembrie 2020, cu mama acestuia; încasarea de la pârâtul Bînzari Ion în beneficiul reclamantei Țurcanu Elena pensia pentru întreținerea copilului minor în sumă bănească fixă, în mărime de 3 000 lei lunar, până la atingerea majoratului de către copil (f.d.5-8).

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță având ca obiect, stabilirea domiciliului copilului minor cu reclamanta și încasarea pensiei de întreținere în mărime fixă, s-a pronunțat în favoarea temeiniciei acțiunii, fiind determinat domiciliul copilului minor Bînzari Vladimir, născut la 01 septembrie 2020, cu mama acestuia, Țurcanu Elena, cu încasarea de la pârâtul *****născut la 28 iunie 1993, IDNP 2009037004421, originar și domiciliat în raionul Fălești, satul Catranîc, în beneficiul lui Țurcanu Elena, născută la 04 februarie 1995, IDNP 2010040000124, originară și domiciliată în mun. Chișinău, bd. Mircea cel Bătrân 5/3, ap.85, pensie pentru întreținerea copilului minor Bînzari Vladimir, născut la 01 septembrie 2020, în sumă bănească fix în mărime de 3 000 (trei mii) lei lunar, începând cu data depunerii cererii în judecată, 28 februarie 2023 și până la atingerea de către copil a majoratului.

S-a încasat lunar de la *****născut la 28 iunie 1993, cod personal 2009037004421, cu reședința în raionul Fălești, s. Catranîc și domiciliul în mun. Chișinău, str. Ginta Latină nr. 15/2, ap. 5, în beneficiul mamei Elena Țurcanu, născută la 04 februarie 1995, cod personal 2010040000124, domiciliată în mun. Chișinău, bd. Mircea cel Bătrîn nr. 5/3, ap. 85, pensia de întreținere a copilului minor Bînzari Vladimir, născut la 01 septembrie 2020, în mărime fixă de 3 000 (trei mii) lei, începând cu data adresării în instanța de judecată - 28 februarie 2023, până la atingerea majoratului de către copilul minor.

Verificând argumentele apelului în raport cu materialele cauzei, Colegiul judiciar consideră criticile invocate întemeiate.

Astfel, actele cauzei denotă că Țurcanu Elena și Bînzari Ion s-au aflat în relație comună de cuplu, din care a rezultat un copil minor, fiul Bînzari Vladimir, născut la 01 septembrie 2020 (f.d.12).

La fel, s-a stabilit că părțile în litigiu nu mai întrețin relația dintre ei de mai mulți ani și că, copilul minor Bînzari Vladimir după despărțirea părinților, a locuit cu mama acestuia, Țurcanu Elena.

În conformitate cu prevederile art. 46 Codul familiei, drepturile şi obligațiile reciproce ale părinților şi copiilor rezultă din proveniența copiilor, atestată în modul stabilit de lege.

Totodată, potrivit art. 58 alin.(1) Cod familiei, părinții au drepturi şi obligații egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sânt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Prevederi similare se regăsesc și în art.18 alin.(1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15.12.1994.

Astfel, potrivit normei enunțate, ambii părinți, în egală măsură poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

La fel, Colegiul reține și prevederile art. 74 alin. (1) Codul familiei, care reglementează expres că, părinții sânt obligați să-şi întrețină copiii minori şi copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material.

Conform art. 75 alin. (1)-(3) Codul familiei, cu privire la cuantumul pensiei de întreținere încasate pentru copilul minor, pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii şi 1/2 - pentru 3 şi mai mulți copii. Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micșorat sau majorat de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială şi familială a părinților, de alte circumstanțe importante. În cazul în care unii copii rămân cu un părinte, iar alții - cu celălalt, pensia de întreținere plătită în favoarea părintelui mai puțin asigurat se stabilește într-o sumă bănească fixă, determinată conform art.76.

Iar, potrivit art. 91 Codul familiei, modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți, iar în lipsa unui atare contract, pensia se încasează pe cale judecătorească. Din actele pricinii nu rezultă că între părți este perfectat un contract.

Conform prevederile art.76 Codul familiei, în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu şi/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă.

Cuantumul sumei bănești fixe încasate în conformitate cu alin. (1) al articolului enunțat, se determină de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială şi familială a părților, de alte circumstanțe importante şi păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Pornind de la criteriile determinate în art. 76 în coroborare cu art. 74 alin.(1) Codul familiei, Colegiul civil concluzionează că, prima instanță corect a stabilit că din contul pârâtului/apelantului în beneficiul reclamantei-intimatei Țurcanu Elena urmează a fi încasată o pensie de întreținere pentru întreținerea copilului minor Bînzari Vladimir într-o sumă bănească fixă.

Se constată că vârsta copilului minor a părților în litigiu este de 4 ani. Reieșind din datele statistice din Republica Moldova, privind evoluția minimului de existență medie

lunară pe o persoană în localitate urbană, inclusiv copii de la 01 ani până la 06 ani, pe perioada anului 2023, constituie 2 736, 10 lei.

Totodată, ținând cont de faptul că din probatoriu administrat nu sunt careva probe date despre faptul că pârâtul/apelantul este angajat oficial permanent în câmpul muncii și ca urmare va asigura plata la timpul corespunzător în cuantumul în 3 000 lei stabilit de instanța de fond.

Astfel, având în vedere că din probatoriu administrat nu sunt careva probe date despre faptul că pârâtul/apelantul este angajat oficial permanent în câmpul muncii și faptul că ambii părinți au datoria de a compensa cheltuielile pentru întreținerea copilului minor în opinia instanței de apel, suma de 3 000 lei lunar, dispusă spre încasare, este disproporționată, mai mult ca atât apelantul este de acord cu suma de 2 000 lei pentru încasarea pensie de întreținere.

În acest sens, Colegiul judiciar consideră oportun de a face referire şi la Declarația drepturilor copilului din 1959 unde este precizat că copilul se va bucura de o protecție specială şi i se vor oferi facilități prin lege şi prin alte mijloace menite să-i asigure o dezvoltare fizică, mentală, spirituală şi socială normale, în condițiile libertății şi demnității. în adoptarea legilor necesare realizării acestui scop se va avea în vedere interesul superior al copilului".

Concomitent, potrivit art. 3 alin. (1) din Convenția cu privire la drepturile copilului statuează expres că în toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala".

Această concluzie derivă și din prevederile art.18 alin.(1) al Convenției internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, care statuează că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

O reglementare similară se regăsește şi în art. 27 alin.(2) din Convenție, care statuează că părinților şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților şi a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

În aceste împrejurări, Colegiul conchide că rezultând din specificul acțiunii, prima instanță, corect a aplicat legea materială care guvernează raportul juridic litigios, însă incorect a stabilit cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor.

Pe cale de consecință, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de către *****cu modificarea hotărârii primei instanțe în partea încasării pensiei de întreținere, prin micșorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor Bînzari Vladimir, născut la 01 septembrie 2020 de la 3 000 lei până la 2 000 lei.

Prin hotărârea instanței de fond s-a dispus încasarea din contul lui Bînzari Ion în beneficiul reclamantei Țurcanu Elena a sumei de 8 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

Potrivit materialelor cauzei în cadrul procesului dat Țurcanu Elena a fost asistată de avocatul Bunduchi Vitalie în baza mandatului MA nr. 1858485 din 02 februarie 2023 (f.d.2).

Potrivit bonului de plată seria DAA nr. 47087069 din 02 februarie 2023, Țurcanu Elena a achitat pentru asistența juridică acordată Cabinetului Avocatului Bunduchi Vitalie suma de 8 000 lei pentru procesul de determinare a domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu pct.pct.15-17 din Recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin decizia Consiliului Uniunii Avocaților nr. 2 din 30 martie 2012, pornind de la practica CtEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

Totodată, în jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Costin versus România, hotărârea din 26 mai 2005; cauza Străin și alții versus România, hotărârea din 21 iulie 2005; cauza Petre versus România, hotărârea din 27 iulie 2006, etc.) s-a statuat că partea care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil.

Din suportul probator prezent la materialele dosarului rezultă că reclamanta Țurcanu Elena a fost asistată de avocatul Bunduchi Vitalie în baza mandatului MA nr.1858485 din 02 februarie 2023.

Potrivit prevederilor art.63 a Legii cu privire la avocatură, munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice şi juridice.

La fel, din materialele cauzei se constată că, pentru serviciile de asistență juridică prestate de avocatul Bunduchi Vitalie potrivit Bonului de plată Seria DAA nr. 47087069 din 02 februarie 2023, Țurcanu Elena a achitat pentru asistența juridică acordată Cabinetului Avocatului Bunduchi Vitalie suma de 8 000 lei pentru procesul de determinare a domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Potrivit pct. 15 al Recomandării Consiliului Uniunii Avocaților din 30.03.2012 privind cuantumul onorariilor avocaților şi compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

Conform pct.21[1] a hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației despre încasarea cheltuielilor de judecată în cauzele civile nr. 25 din 28.06.2004, soluționând cererile de restituire a cheltuielilor pentru asistență juridică acordată, instanțele vor reține următoarele: Pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: a. dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); b. copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislație; c. listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

În speță, reținând dovada achitării onorariului avocatului, complexitatea cauzei, lipsa noutății şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul şi munca depusă de avocat, rezultatul obținut, se constată că, prima instanță eronat a reținut spre încasare suma de 8 000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, care nu este una reală, necesară şi rezonabilă.

Analizând circumstanțele expuse în raport cu prevederile normei de drept citate, Colegiul consideră ilegală şi neîntemeiată concluzia primei instanțe privind admiterea pretenției cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 8 000 lei.

Or, Codul de procedură civilă prevede expres că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

Sub acest aspect, Colegiul ținând cont de complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de către avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a

acorda asistența consideră că suma de 8 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică stabilită de către instanța de fond prin hotărârea contestată, nu este o sumă reală, necesară și rezonabilă, ori, la caz, suma de 1 500 lei ar constitui o satisfacere echitabilă pentru prestarea serviciilor de asistență juridică.

Or, potrivit Hotărârii Curţii Constituționale nr.3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură şi pentru autoritățile publice şi private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanța de judecată nu constituie o excepție de la regulă.

Astfel, sacrificarea principiului preeminenței dreptului în sensul impunerii unei alte conduite decât cea prescrisă de către legislator va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a intimatului, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat.

Imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor ”consultații adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acțiuni (Sunday Times v UK 26.04.1979, § 49).

Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului, cât şi ale pârâtului, motiv pentru care instanța de judecată, nu este în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de drept de procedură civilă și cele materiale.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curţii Constituționale, (hotărârea Curţii Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Mai mult decât atât, în conformitate cu prevederile art.9 CPC, instanței de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfășurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate şi egalitate a părților în drepturi (art.26 CPC), motiv din care exonerarea unui participant la proces de obligația legală reprezintă în esență o favorizare nejustificată, în frauda regulilor unui proces echitabil.

Reieșind din cele expuse mai sus, în condițiile în care instanța de fond corect a aplicat normele de drept material și procedural, însă incorect a stabilit cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor și a cheltuielilor de asistență juridică, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a admite apelul declarat și a modifica hotărârea instanței de fond.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. b), art.390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e :

Se admite cererea de apel depusă de *****

Se modifică hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 14 septembrie 2023, prin micșorarea cuantumului pensiei de întreținere încasată de la Bînzari Ion în beneficiul lui Elena Țurcanu pentru întreținerea copilului minor Bînzari Vladimir, născut la 01 septembrie 2020 de la 3000 (două mii) lei până la 2000 (două mii) lei și în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică de la 8000 (opt mii) lei pînă la 1500 (una mie cinci sute) lei.

Decizia este definitivă, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Olga Cojocaru

Dorin Dulghieru

Dosarul:nr.2a-979/24 Judecător: Igor
Pulbere
2-23031234-02-2a-12032024

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

02 iulie 2024 mun.

Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina

Anton

Judecătorii Olga Cojocaru și Dorin

Dulghieru

Grefier Botnaraș

Ludmila

examinând în ședință publică apelul declarat de *****în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Țurcanu, prin intermediul avocatului Vitalie Bunduchi, către Ion Bînzari, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția

Drepturilor Copilului sect. Ciocana și Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Fălești, privind determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere, împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 14 septembrie 2023, prin care acțiunea a fost admisă.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. b), art.390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se admite cererea de apel depusă de *****

Se modifică hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 14 septembrie 2023, prin micșorarea cuantumului pensiei de întreținere încasată de la Bînzari Ion în beneficiul lui Elena Țurcanu pentru întreținerea copilului minor Bînzari Vladimir, născut la 01 septembrie 2020 de la 3000 (două mii) lei până la 2000 (două mii) lei și în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică de la 8000 (opt mii) lei pînă la 1500 (una mie cinci sute) lei.

Decizia este definitivă, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Olga Cojocaru

Dorin Dulghieru